

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સેકન્ડ અપીલ નં. ૧૦૩/૨૦૨૦

સાથે

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૦, આર/ સેકન્ડ અપીલ નં.

૧૦૩/૨૦૨૦ માં

સાથે

આર/ સેકન્ડ અપીલ નં. ૧૦૪/૨૦૨૦

સાથે

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૦, આર/ સેકન્ડ અપીલ નં.

૧૦૪/૨૦૨૦ માં

સાથે

આર/ સેકન્ડ અપીલ નં. ૧૦૫/૨૦૨૦

સાથે

સિવિલ એપિલિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૧૯, આર/ સેકન્ડ અપીલ નં.

૧૦૫/૨૦૨૦ માં

સાથે

આર/ સેકન્ડ અપીલ નં. ૧૦૬/૨૦૨૦

સાથે

સિવિલ એપિલિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૧૯, આર/ સેકન્ડ અપીલ નં.

૧૦૬/૨૦૨૦ માં

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી નિખિલ એસ. કેરિયેલ

એસડી/ -

=====

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨.	રિપોર્ટરને રીફર કરવું કે નહીં?	હા.
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.

૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.
----	---	-----

=====

હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ

વિરુદ્ધ

રમણભાઈ મંગળભાઈ પ્રજાપતિ

=====

ઉપસ્થીતી:-

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧,૨ માટે શ્રી હિરેન એમ મોદી(૩૭૩૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૧,૨,૨.૧,૩,૫,૬,૮,૯,૯.૧ માટે

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧,૧૦,૪,૭ માટે શ્રી પાર્થિવ બી શાહ(૨૬૭૮)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી નિખિલ એસ. કેરિયેલ

તારીખ : ૨૦/૧૨/૨૦૨૧

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તાઓ વતી વિ. વકીલ શ્રી હિરેન મોદી અને સામાવાળા નં.૧,૪,૭ અને ૧૦ વતી વિ. વકીલ શ્રી પાર્થિવ શાહને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે આ કોર્ટે ૨૦૨૦ ની સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૩ થી ૧૦૬ સુધીની ચાર સેકન્ડ અપીલો એકસાથે સાંભળી છે, ખાસ કરીને, કારણ કે તમામ અપીલોમાં પક્ષકારો અને ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા મુદ્દાઓ, ભલે તે જુદા જુદા દીવાની દાવાઓ અને જુદી જુદી દીવાની અપીલોમાંથી ઉદ્ભવતા હોય, છતાં લગભગ સમાન છે, આ પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટે આ વર્તમાન સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા તમામ ચારેય સેકન્ડ અપીલોનો નિકાલ કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે.

૩. ચાર અપીલોનો એકસાથે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હોવાથી, દરેક સેકન્ડ અપીલની ટૂંકી પૃષ્ઠભૂમિ નીચે મુજબ કોષ્ટક ચાર્ટ દ્વારા આપવી યોગ્ય રહેશે:

૧. રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૦૬/૨૦૦૩:
વાદીઓ:
૧. હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ

૨.અરુણાબેન રામચંદ્ર બારોટ.
ટૂંકમાં દાદ: કુલ ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર જમીનમાંથી ૪૭૦૦ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીન વાદીઓની માલિકી અને કબ્જા ભોગવટાની હતી તેવી જાહેરાત માટે અને પ્રશ્નવાળી સદર જમીન પર પ્રતિવાદીઓનો કોઈ હક્ક, ટાઈટલ કે હિત નથી તેવી જાહેરાત માટે.
રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં.૩૧૧/૨૦૧૮ સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૩/૨૦૨૦
૨. રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૭૪/૨૦૦૬
વાદીઓ: ગુજરાત પામનાર સ્વ. રામચંદ્રભાઈ રણછોડભાઈ બારોટના વારસદારો ૧. ચોગેશભાઈ રાજેશભાઈ બારોટ ૨. અલ્પાબેન રાજેશભાઈ બારોટ ૩. પૌલોમી હસમુખભાઈ બારોટ
ટૂંકમાં દાદ: ૧૯૯૬ માં પ્રતિવાદી નં.૧ દ્વારા પ્રતિવાદી નં.૨ થી ૯ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજોને ગેરકાયદેસર જાહેર કરવા પડકારવા માટે, પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૯ અને ૧૩ થી ૧૫ ને મિલકત સાથે વ્યવહાર કરતા અટકાવવા માટે (પ્રસંગોપાત વેચાણ દસ્તાવેજો કુલ ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર

જમીનમાંથી જમીનના ટુકડાઓ અંગેના છે)
રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં. ૮૯/૨૦૧૫
સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૪/૨૦૨૦
૩. રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૨૮૧/૨૦૧૦:
વાદીઓ: ૧. હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ ૨. અંબાબેન વિઘવા/ઓ. રામચંદ્ર બારોટ
ટૂંકમાં દાદ: દાવાના પેરા ૧ અને ૨ માં જણાવેલ જમીન (૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન) કુલ ૧૫૭૨૮ ચો.મીટર જમીનમાંથી વાદીઓની માલિકીની છે તેવી જાહેરાત માટે અને તેમાંના પ્રતિવાદીઓ પાસેથી જમીનના સદર ટુકડાનો કબ્જો મેળવવા માટે.
રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં.૭૮/૨૦૧૫
સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૬/૨૦૨૦
૪. રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૫૪૬/૨૦૧૩
વાદીઓ: ૧. હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ ૨. અરુણાબેન રામચંદ્ર બારોટ.
ટૂંકમાં દાદ:

વર્ષ ૧૯૯૯ નો વેચાણ દસ્તાવેજ જ્યાં સુધી તે વાદીઓના હિસ્સાની જમીનને લગતો છે ત્યાં સુધી ગેરકાયદેસર છે તેવી જાહેરાત માટે, પ્રતિવાદીઓને સદર જમીન સાથે વ્યવહાર કરતા અટકાવવા માટે. પરિશિષ્ટમાં દર્શાવેલ જમીન અંગેનો વેચાણ દસ્તાવેજ ગેરકાયદેસર અને વાદીઓ પર બંધનકર્તા નથી તેવી જાહેરાત માટે. (પ્રસંગોપાત પરિશિષ્ટ કુલ ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર જમીનમાંથી ૫૩૦૪ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીનનો ઉલ્લેખ કરે છે)

રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં.૨૨૮/૨૦૧૭

સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૫/૨૦૨૦

જ. ઉપરોક્ત કોષ્ટક પરથી પ્રથમ દર્શનીય રીતે જે અવલોકન કરી શકાય છે તે એ છે કે ૩ દીવાની દાવા શ્રી હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ અને અન્ય લોકો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે જ્યારે એક દાવો શ્રી હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટની પુત્રી, ભત્રીજા અને ભત્રીજી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. વિષય જમીન ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીનના એ જ ટુકડાનો એક ભાગ છે અને દીવાની દાવાઓમાં માંગવામાં આવેલી દાદ, જેમાં શ્રી હસમુખભાઈ બારોટ એક પક્ષકાર છે, ભલે તે જુદા જુદા કારણોસર હોય છતાં તે સમાન સ્વરૂપની છે. આ પૃષ્ઠભૂમિ સાથે, આ કોર્ટે દરેક સેકન્ડ અપીલનો અલગથી નિકાલ કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે.

(૧) સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૩/૨૦૨૦:

પ. વર્તમાન સેકન્ડ અપીલ દ્વારા, અહીંના અપીલકર્તાઓ રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૦૬/૨૦૦૩ માં આંક ૬૦ અને ૭૩ હેઠળ વડોદરાના વિ. જ થા એડિશનલ સિવિલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૧૮ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમને પડકારે છે, જે દ્વારા અપીલકર્તાઓ – વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી દાવો અરજી દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ (એ) અને (ડી) હેઠળ રદ કરવામાં આવી છે. અપીલકર્તાઓ વધુમાં રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં.૩૧૧/૨૦૧૮ માં તારીખ ૩૦/૦૪/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા વિ. સિવિલ જજના હુકમને બહાલ રાખતા વિ. પ્રિન્સિપાલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, વડોદરા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમને પડકારે છે.

પ.૧. અપીલકર્તાઓ મૂળ વાદીઓ હોવાને નાતે અપીલકર્તા – વાદી નં.૧ ના માતા, જેમનું આ સમયગાળા દરમિયાન અવસાન થયું હતું, તેમની સાથે રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૦૬/૨૦૦૩ દાખલ કર્યો હતો જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે અપીલકર્તાઓ – વાદીઓના પિતા રામચંદ્ર બારોટ મોજે: ગોત્રી, જી. વડોદરા ખાતે આવેલી સર્વે નં.૧૨૫/૨, ૧૧૯, ૧૨૬ અને ૧૩૮ ની જમીનના માલિક અને કબ્જેદાર હતા અને તે જમીનમાંથી ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન રસ્તો પહોળો કરવાના હેતુસર સંપાદિત કરવામાં આવી હતી. પ્રશ્નવાળી જમીન અંગેની ચુએલસી કાર્યવાહીમાં,

ઓથોરિટીએ ૧૦૬૭૦ ચો.મીટર જમીનને ફીહોલ્ડ જમીન તરીકે જાહેર કરી હતી જેમાંથી ૧૯૨ ચો.મીટર બાદ કરવામાં આવી હતી કારણ કે તેના પર બાંધકામ હતું અને તેથી, ઉપલબ્ધ ફીહોલ્ડ જમીન ૧૦૪૭૮ ચો.મીટર હતી. સદર જમીન અંગે તારીખ ૧૨/૧૨/૧૯૯૧ ના રોજ ભાઈલાલભાઈ પુંજાભાઈ પ્રજાપતિ અને અન્યની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટોર્ની કરવામાં આવ્યો હતો અને વધુમાં પાવર ઓફ એટોર્ની ધારક દ્વારા વેચાણ કરાર પણ કરવામાં આવ્યો હતો અને વાદીઓએ ૧૦૪૭૮ ચો.મીટર જમીન અંગે વેચાણ અવેજ પણ મેળવેલ છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે રસ્તો પહોળો કરવાના હેતુસર સંપાદિત કરવામાં આવેલી જમીન એલાઈનમેન્ટના કારણે મુક્ત કરવામાં આવી હતી અને વાદીઓનો એવો કેસ હતો કે સદર ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન ક્યારેય કોઈને વેચવામાં આવી ન હતી અને વધુમાં, પાવર ઓફ એટોર્ની રદ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું હતું. આથી, જમીનના સદર ટુકડા અંગે જાહેરાત અને કાયમી મનાઈફિકમની માંગણી કરતો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૫.૨. પ્રતિવાદીઓએ સદર દીવાની દાવામાં હાજર થયા પછી દાવો અરજી રદ કરવાની માંગણી કરતી ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ ની જોગવાઈઓ હેઠળ આંક ૬૦ અને ૭૩ હેઠળ અરજીઓ દાખલ કરી હતી. વિ. ટ્રાયલ કોર્ટે બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી, એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે વાદીઓ દ્વારા દાવો કરવાનું કોઈ અર્થપૂર્ણ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી અને વધુમાં, વાદીઓએ મહત્વની હકીકત છુપાવી છે અને દાવો કમાવ વગરનો અને હેરાન કરનારો છે અને જો તેને ચાલુ

રાખવા દેવામાં આવે તો તે કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન બનશે અને તેથી, તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા દાવો અરજી રદ કરી હતી. ત્યારબાદ અપીલકર્તાઓ – વાદીઓએ વિ. પ્રિન્સિપાલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, વડોદરા સમક્ષ રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં.૩૧૧/૨૦૧૮ દાખલ કરી હતી. વિ. પ્રિન્સિપાલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, વડોદરાએ તારીખ ૩૦/૦૪/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા અન્ય બાબતોની સાથે દાવો અરજીમાં દાવો કરવાનું કોઈ કારણ નથી તેવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા પછી, વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો અને અપીલ ડિસમિસ કરી હતી. અપીલકર્તાઓ – વાદીઓ વર્તમાન અપીલ દ્વારા વિ. ફર્સ્ટ એપેલેટ કોર્ટ દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવેલા વિ. ટ્રાયલ કોર્ટના હુકમને પડકારવા માંગે છે. અપીલકર્તાઓએ અપીલની ચાદીમાં દર્શાવ્યા મુજબ બે પ્રશ્નો ઘડીને વર્તમાન સેકન્ડ અપીલ દાખલ કરી છે, જે કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. તે નીચે મુજબ છે:

એ) શું વિ. કોર્ટે ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળ અપીલકર્તાની દાવો અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે?

બી) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં વ્યાજબી હતી કે અપીલકર્તાઓની દાવો અરજી દાવો કરવાનું કોઈ કારણ દર્શાવતી નથી અને તેથી, તે રદ કરવા પાત્ર છે?

૬. અપીલકર્તાઓ વતી વિ. વકીલ શ્રી હિરેન મોદીએ એવી રજૂઆત કરી છે કે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ વિ. અપીલ કોર્ટે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને બદલાવ રાખીને દાવો અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે અને એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે દાવામાં દાવો કરવાનું કારણ દર્શાવાયું છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે વિગતવાર પુરાવાઓ રજૂ કરવાની જરૂર હતી અને વર્તમાન કેસમાં તેમ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ તેમજ વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમોમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી છે. વિ. વકીલ વધુમાં સબમિટ કરે છે કે ગમે તે હોય, વાદીઓનો એવો કેસ હતો કે સદર ૪૨૮૮ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીન અંગે કોઈ કરાર કે પાવર ઓફ એટોર્ની આપવામાં આવ્યો ન હતો અને વાદીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલ પાવર ઓફ એટોર્ની પણ રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને દાવાના પ્રતિવાદીઓ ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીનનો ટુકડો વેચવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હોવાથી, વાદીઓએ દાવો કરવાનું કારણ દર્શાવ્યું હતું અને તેથી, વિ. વકીલ સબમિટ કરે છે કે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય અને વિ. અપીલ કોર્ટના નિર્ણયને રદ અને સેટ એસાઈડ કરવામાં આવે.

૭. આની સામે, વિ. વકીલ શ્રી પાર્થિવ ભટ્ટે વર્તમાન સેકન્ડ અપીલમાં પ્રવેશ અને કોઈ પણ દાદ આપવાનો સખત વિરોધ કર્યો છે, ખાસ કરીને એવી રજૂઆત કરતા કે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ વિ. અપીલ કોર્ટ બંનેએ દાવામાં દાવો કરવાનું

કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી તેવા નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે વિગતવાર કારણો આપ્યા છે અને તેથી, તેઓ સબમિટ કરે છે કે આ કોર્ટ સદર નિર્ણયોમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. વિ. વકીલ દ્વારા વધુમાં સબમિટ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાઓએ વર્તમાન અપીલમાં કાયદાનો કોઈ માન્ય સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત કર્યો નથી, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય અને તેથી પણ, વિ. વકીલ સબમિટ કરે છે કે આક્ષેપિત નિર્ણયોમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી. સામાવાળા વતી વિ. વકીલે વધુમાં સબમિટ કર્યું છે કે અપીલકર્તાઓએ દાવો અરજીમાં ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન અંગે જાહેરાતની માંગણી કરી હતી જ્યારે વાદીઓએ કોર્ટથી એ છુપાવ્યું છે કે ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન સહિત ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી સમગ્ર જમીન ૧૯૯૧ – ૧૯૯૯ દરમિયાન પાવર ઓફ એટોર્નીના આધારે વેચાઈ ગઈ હતી, જે હકીકત કોર્ટના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી ન હતી. દાવામાં એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે તારીખ ૨૬/૧૧/૨૦૦૨ ની નોટિસથી પાવર ઓફ એટોર્ની ૨૬ કરવામાં આવ્યો છે છતાં પાવર ઓફ એટોર્નીના આધારે થયેલા વેચાણ દસ્તાવેજો કે પાવર ઓફ એટોર્ની પોતે જ દાવામાં પડકારવામાં આવ્યા નથી. વધુમાં, વિ. વકીલ સબમિટ કરે છે કે દાવો અરજીના માત્ર વાંચન પરથી, વાદીઓ એ દર્શાવતા નથી કે દાવો કરવાનું એવું કયું કારણ હતું જેના લીધે દીવાની દાવો દાખલ કરવાની જરૂર પડી. વિ. વકીલ વધુમાં સબમિટ કરે છે કે જમીન વાદીઓના પરિવારના સભ્યો દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૧ અને ૧૯૯૬ માં

વેચવામાં આવી છે જ્યારે પ્રતિવાદી નં. ૯, ૧૦, ૧૧ અને ૧૨ એ વર્તમાન અપીલકર્તા નં.૧ અને ૨ સહિત વાદીઓના પરિવારના ૨૧ સભ્યો સામે સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નં. ૩૪૯/૧૯૯૬ દાખલ કર્યો હતો અને વિ. સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ વર્તમાન અપીલકર્તા નં.૧ અને ૨ સહિતના પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એક એફિડેવિટ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું જેના દ્વારા તેઓએ સમગ્ર જમીન વેચી દીધી હોવાની અને તેના માટે અવેજ મેળવ્યો હોવાની હકીકતને સમર્થન આપ્યું હતું, જે સામાવાળાના વિ. વકીલના જણાવ્યા મુજબ સૌથી સુસંગત પાસું હતું જે જાહેર થવું જોઈતું હતું અને જે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દર્શાવવામાં આવી શકે તેવા દાવો કરવાના કાલ્પનિક કારણની હાજરીને પણ અસરકારક રીતે નકારે છે. આ સંજોગોમાં, સામાવાળા વતી વિ. વકીલ સબમિટ કરે છે કે નિચલી વિ. કોર્ટો દ્વારા કાયદાની કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી અને ઉપર સબમિટ કર્યા મુજબ, સેકન્ડ અપીલમાં કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો પણ ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યા નથી અને તેથી, વિ. વકીલે આ કોર્ટને અપીલકર્તાઓ પર ઉદાહરણરૂપ ઇન્ડ ફટકારીને સેકન્ડ અપીલ રદ કરવા વિનંતી કરી છે.

૮. સંબંધિત પક્ષકારો વતી વિ. વકીલોને સાંભળ્યા અને રેકૉર્ડની તપાસ કરી. વર્તમાન અપીલનો નિર્ણય લેવા માટે, આ કોર્ટે દાવો અરજીમાં દાવો કરવાનું કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે નહીં અને મહત્વની હકીકતો છુપાવવાની શું અસર થશે તેનો ન્યાયનિર્ણય કરવો જરૂરી રહેશે, તેથી, આ કોર્ટ દાહીબેન વિ. અરવિંદ કલ્યાણજી ભાનુશાલી (ગજેરા) (ડી) કાનૂની વારસદારો અને અન્ય,

૨૦૨૦(૭) એસસીસી ૩૬૬ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય માણે છે, ખાસ કરીને તેના પેરા ૧૩ નો, જ્યાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટને સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજીના સંદર્ભમાં આ બંને મુદ્દાઓ સાથે કામ કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો.

"૧૩. દાવો કરવાના કારણનો અર્થ એ દરેક હકીકત છે જે ચુકાદાના પોતાના અધિકારને ટેકો આપવા માટે વાદી માટે સાબિત કરવી જરૂરી બનશે, જો તેનો વિરોધ કરવામાં આવે તો. તેમાં મહત્વની હકીકતોનો એક સમૂહ શામેલ છે, જે વાદી માટે દાવામાં માંગવામાં આવેલી દાદ મેળવવા માટે સાબિત કરવી જરૂરી છે.

સ્વામી આત્માનંદ વિ. શ્રી રામકૃષ્ણ તપોવન માં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું:

૨૪. આમ, દાવો કરવાના કારણનો અર્થ દરેક હકીકત છે, જે જો ના પાડવામાં આવે તો, વાદી માટે કોર્ટના ચુકાદાના પોતાના અધિકારને ટેકો આપવા માટે સાબિત કરવી જરૂરી બનશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે હકીકતોનો એક સમૂહ છે, જે તેમને લાગુ પડતા કાયદા સાથે લેવામાં આવે તો વાદીને પ્રતિવાદી સામે દાદ

મેળવવાનો અધિકાર આપે છે. તેમાં પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈ કૃત્યનો સમાવેશ થવો જોઈએ કારણ કે આવા કૃત્યની ગેરહાજરીમાં, દાવો કરવાનું કોઈ કારણ ઉદ્ભવી શકે નહીં. તે માત્ર દાવો કરાયેલા અધિકારના વાસ્તવિક ઉદ્ભવન સુધી સીમિત નથી પરંતુ તેમાં તમામ મહત્વની હકીકતોનો સમાવેશ થાય છે જેના પર તે આધારિત છે (ભારપૂર્વક કહીએ તો) ટી. અરીવંદનંદમ વિ. ટી.વી. સત્યાપાલ અને અન્ય માં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ સીપીસી હેઠળની અરજી પર વિચાર કરતી વખતે જે નક્કી કરવાનું જરૂરી છે તે એ છે કે શું દાવો અરજી દાવો કરવાનું વાસ્તવિક કારણ દર્શાવે છે, અથવા કંઈક તદ્દન કાલ્પનિક, નીચેના શબ્દોમાં : –

પ. વિ. મુંસફે યાદ રાખવું જોઈએ કે જો દાવો અરજીના અર્થપૂર્ણ, ઔપચારિક નહીં, વાંચન પર તે સ્પષ્ટપણે હેરાન કરનારી અને ગુણવત્તા વગરની હોય, દાવાનો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવતી ન હોય તે અર્થમાં, તો તેમણે ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧, સી.પી.સી. હેઠળ તેમની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ અને તેમાં દર્શાવેલ ગ્રાઉન્ડ પૂર્ણ થાય છે કે નહીં તેની કાળજી રાખવી જોઈએ. અને, જો ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા દાવો કરવાના કારણનું ભ્રમ ઊભું કરવામાં આવ્યું હોય, તો તેને પહેલી સુનાવણી વખતે જ ઉગતું ડામી દો

(ભારપૂર્વક કહીએ તો) ત્યારબાદ, આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિ. કેટ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ માં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે કાયદો ચતુર ડ્રાફ્ટિંગની મંજૂરી આપી શકે નહીં જે દાવો કરવાના કારણની ભ્રમણા ઊભી કરે છે. દાવો અરજીમાં સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવવો જરૂરી છે. જો કે, જો દાવો અરજીના ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા, દાવો કરવાના કારણની ભ્રમણા ઊભી થઈ હોય, તો મદનુરી શ્રી રામચંદ્ર મુર્તી વિ. સૈયદ જલાલ માં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે તેને ઉગતું ડામી દેવું જોઈએ, જેથી ખોટા મુકદ્દમાનો શરૂઆતના તબક્કે જ અંત આવે. કોર્ટે કોઈ પણ છળકપટ કે છુપાવવા સામે સતર્ક રહેવું જોઈએ, અને મુકદ્દમો તદ્દન હેરાન કરનારો છે કે કેમ, અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે કે કેમ તે નક્કી કરવું જોઈએ."

૯. ઉપર ટાંકવામાં આવેલા ભાગની તપાસ પરથી, જ્યાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ સુપ્રીમ કોર્ટના અગાઉના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરી રહી હતી, દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ (એ) ના સંદર્ભમાં જરૂરી દાવો કરવાના કારણ અંગે નીચેના સિદ્ધાંતો બહાર આવશે.

એ) દાવો કરવાનું કારણ હકીકતોનો સમૂહ હોવાને નાતે જે વાદી માટે દાવામાં માંગવામાં આવેલી દાદ મેળવવા માટે સાબિત કરવી જરૂરી છે.

બી) દાવો કરવાના કારણમાં પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ કૃત્યનો સમાવેશ થશે કારણ કે આવા કૃત્યની ગેરહાજરીમાં, દાવો કરવાનું કોઈ કારણ ઉદ્ભવી શકે નહીં.

સી) દાવો કરવાનું કારણ માત્ર દાવો કરાયેલા અધિકારના વાસ્તવિક ઉલ્લંઘન સુધી સીમિત નથી પરંતુ તેમાં તમામ મહત્વની હકીકતોનો પણ સમાવેશ થાય છે જેના પર અધિકાર આધારિત છે.

ડી) દાવો કરવાનું કારણ વાસ્તવિક હોવું જોઈએ અને કાલ્પનિક નહીં અને દાવો કરવાના કારણની ઉપલબ્ધતાના પાસા પર વિચાર કરતી વખતે કોર્ટે વિચારવું જોઈએ કે શું દાવો અરજી દાવાનો સ્પષ્ટ અધિકાર ન દર્શાવવાના સંદર્ભમાં હેરાન કરનારી છે.

ઈ) કોર્ટે એ પણ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે દાવો કરવાનો અધિકાર ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા ઊભો કરાયેલો કાલ્પનિક નથી. જો ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા દાવો કરવાના કારણની કોઈ ભ્રમણા ઊભી કરવામાં આવે તો કોર્ટે આવા મુકદ્દમાને ઉગતો ડામી દેવો જોઈએ.

એફ) મુકદ્દમો તદ્દન હેરાન કરનારો છે કે કેમ અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે કોર્ટે છળકપટ કે છુપાવવાના પાસા પર પણ વિચાર કરવો જોઈએ.

૧૦. નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઘડી કાઢવામાં આવેલા કાયદાના પ્રકાશમાં દાવો અરજીની તપાસ કરતા, એવું જણાય છે કે દાવો અરજીના અર્થપૂર્ણ વાંચન પર દાવો કરવાના કારણની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી જણાય છે અને જ્યારે મહત્વની હકીકતો છુપાવવાના પાસા સાથે વિચારવામાં આવે છે, ત્યારે દાવો કરવાનો તદ્દન અભાવ છે, જે વાદીને કોઈ દાદ મેળવવા માટે હકદાર બનાવે.

૧૧. એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે કે વાદીઓએ વાદીઓ અને પ્રતિવાદી નં. ૯ થી ૧૨ વચ્ચે થયેલા પાવર ઓફ એટોર્નીનો અને વધુમાં પ્રતિવાદી નં. ૯ થી ૧૨ એ પાવર ઓફ એટોર્નીના આધારે પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૯ ને જમીન વેચી દીધી છે તે હકીકતનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, પાવર ઓફ એટોર્ની તારીખ ૨૫/૧૧/૧૯૯૬ નો છે. વાદીઓનો એવો કેસ છે કે તેઓએ ૪૨૮૮ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી રસ્તો પહોળો કરવાના હેતુસર સંપાદિત કરવામાં આવેલી જમીન વેચી ન હતી. આ સંબંધમાં, વિ. અપીલ કોર્ટ દ્વારા પેરા ૧૦ માં કરવામાં આવેલા તારણોનો ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે જ્યાં વિ. અપીલ કોર્ટે વાદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજમાંથી પસાર થઈને એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે વાદીઓએ પાવર ઓફ એટોર્ની દ્વારા આખી જમીન એટલે કે ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર

ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીન વેચી દીધી છે જે હકીકત વિ. અપીલ કોર્ટના જણાવ્યા મુજબ વાદીઓએ સ્વીકારી છે. વિ. અપીલ કોર્ટે નોંધ્યું છે કે "એટલું જ નહીં જો આપણે વાદીઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોમાંથી પસાર થઈએ, તો તેમાં પાવર ઓફ એટોર્ની દ્વારા આખી જમીન એટલે કે ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીનનું વેચાણ શામેલ છે, જે વાદીઓએ પોતે સ્વીકાર્યું છે." આમ એવું જણાય છે કે ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી સમગ્ર જમીન વર્ષ ૧૯૯૧ માં પાવર ઓફ એટોર્ની દ્વારા વેચાઈ ગઈ હતી અને વર્ષ ૨૦૦૩ માં દાખલ કરાયેલા દાવામાં, વાદીઓએ દાવો કર્યો છે કે વાદીઓએ ૪૨૮૮ ચો.મીટર જમીન વેચી નથી. વાદીઓએ પ્લીડિંગ્સમાં આવી અસંગતતા અંગે સ્પષ્ટતા કરી નથી કે વાદીઓએ દાવામાં પાવર ઓફ એટોર્નીને પોતે પડકાર્યો પણ નથી.

૧૨. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે કે વિ. અપીલ કોર્ટે અવલોકન કર્યા મુજબ જમીનના આખા ટુકડાનું વેચાણ સેકન્ડ અપીલની ચાદીમાં અપીલકર્તાઓ – વાદીઓ દ્વારા ખંડન કરવામાં આવ્યું નથી. આ તબક્કે, એ ઉલ્લેખ કરવો સુસંગત રહેશે કે અપીલકર્તાઓએ પ્રતિવાદી નં. ૯ થી ૧૨ દ્વારા અપીલકર્તાઓના આખા પરિવાર સામે દાખલ કરવામાં આવેલા સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નં.૩૪૯/૧૯૯૬ ની હકીકત વિશે ઉલ્લેખ કર્યો નથી, અને જ્યારે સદર દીવાની દાવામાં, અહીંના અપીલકર્તાઓ અને તેમના પિતા સહિતના પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એક્ઝિડેવિટ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં એ સ્વીકારવામાં

આવ્યું હતું કે ૧૫૭૮૨ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી આખી જમીન અપીલકર્તાઓના પરિવાર દ્વારા તારીખ ૧૨/૧૨/૧૯૯૧ ના વેચાણ કરાર દ્વારા વેચવામાં આવી હતી જે તારીખે અહીંના પ્રતિવાદી નં.૯ ની તરફેણમાં રદ ન થઈ શકે તેવો પાવર ઓફ એટોર્ની પણ આપવામાં આવ્યો હતો અને અવેજ મળ્યાની હકીકતનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. આખી જમીન અંગેના વિવિધ વેચાણ દસ્તાવેજોની હકીકત પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી. એ પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદિત જમીન એટલે કે ૪૨૮૮ ચો.મીટર અને ૮૦૯ ચો.મીટર સહિત સમગ્ર જમીનનો કબ્જો પણ પ્રતિવાદીઓને સોંપવામાં આવ્યો હતો. એ સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે આ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ અને બાબત છે જેની અપીલકર્તાઓના દાવો કરવાના અધિકાર પર સીધી અને નકારાત્મક અસર પડે છે તે દાવો અરજીમાં છુપાવવામાં આવી છે.

૧૩. ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજીના સંદર્ભમાં દાવો અરજીની તપાસ કરતી વખતે કોર્ટના કાર્યક્ષેત્ર અંગેનો કાયદો ૧૯૭૭ એઆઈઆર ૨૪૨૧ માં રિપોર્ટ થયેલ ટી. અરીવંદનંદમ વિ. ટી.વી. સત્યાપાલ અને અન્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે સમજાવવામાં આવ્યો છે. ટી. અરીવંદનંદમ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે "વિ. મુંસફે યાદ રાખવું જોઈએ કે જો દાવો અરજીના અર્થપૂર્ણ, ઔપચારિક નહીં, વાંચન પર તે સ્પષ્ટપણે હેરાન કરનારી અને ગુણવત્તા વગરની હોય, દાવાનો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવતી ન હોય તે અર્થમાં, તો તેમણે ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧, સી.પી.સી. હેઠળ તેમની

સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ અને તેમાં દર્શાવેલ ગ્રાઉન્ડ પૂર્ણ થાય છે કે નહીં તેની કાળજી રાખવી જોઈએ." આમ, એવું જણાય છે કે સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે દાવાનો સ્પષ્ટ અધિકાર ન દર્શાવતા દાવાના સંદર્ભમાં, મેજિસ્ટ્રેટે દાવો અરજીના અર્થપૂર્ણ વાંચન પર તે સ્પષ્ટપણે હેરાન કરનારી અને ગુણવત્તા વગરની છે કે કેમ તે વિચારવું જોઈએ. મેરિયમ વેબસ્ટર ડિક્શનરી 'અર્થપૂર્ણ' (meaningful) શબ્દને અર્થ અથવા હેતુ ધરાવતા તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે. આમ એવું કહી શકાય કે દાવો કરવાનો અધિકાર દર્શાવશે કે નહીં તે શોધી કાઢવાના હેતુસર દાવો અરજીના વાંચન પર અને જ્યાં કોર્ટને જણાય છે કે દાવો સ્પષ્ટપણે હેરાન કરનારો અને ગુણવત્તા વગરનો છે તો ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. દાહીબેન (ઉપરોક્ત) ના પછીના નિર્ણયમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું છે કે "કોર્ટે કોઈ પણ છળકપટ કે છુપાવવા સામે સતર્ક રહેવું જોઈએ અને મુકદ્દમો તદ્દન હેરાન કરનારો છે કે કેમ, અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે કે કેમ તે નક્કી કરવું જોઈએ". એવું જણાય છે કે સુપ્રીમ કોર્ટે કોર્ટ પાસે એ સુનિશ્ચિત કરવાની અપેક્ષા રાખી હતી કે દાવો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવે છે કે કેમ તેની તપાસ કરતી વખતે કોર્ટે એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે પણ સતર્ક રહેવું જોઈએ કે દાવો કરવાનો અધિકાર છળકપટ કે છુપાવવા દ્વારા સ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કરવામા આવ્યો નથી અને દાવો હેરાન કરનારો છે કે કેમ અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે કે કેમ તેની પણ તપાસ કરવી જોઈએ.

૧૪. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાના પ્રકાશમાં દાવો અરજીની તપાસ કરતા, આ કોર્ટને માલૂમ પડે છે કે દાવો અરજીના સાદા વાંચન પર દાવો કરવાનું કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી તે હકીકત ઉપરાંત, એવું પણ જણાય છે કે અપીલકર્તાઓ – વાદીઓએ અગાઉના દાવામાં એટલે કે રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૩૪૯/૧૯૯૬ માં જ્યાં અપીલકર્તાઓ – વાદીઓ પ્રતિવાદીઓ હતા ત્યાં તેઓએ એક એફિડેવિટ રજૂ કર્યું હતું, જ્યાં તેઓએ સમગ્ર ૧૫૭૨૮ ચો.મીટર જમીન વેચાઈ ગઈ હોવાની હકીકત સ્વીકારી હતી અને તેઓએ ૪૮૦૦ ચો.મીટર જમીનની વિવાદિત જમીનનો કબ્જો સોંપી દીધો હોવાનું સ્વીકાર્યું હતું અને વાદીઓએ અવેજ મળ્યાની હકીકત પણ સ્વીકારી હતી તે ન દર્શાવીને ભારે છુપાવવાનો ગુનો કર્યો હતો. આમ એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તા – વાદીએ એક અત્યંત મહત્વપૂર્ણ પાસું છુપાવ્યું છે જે તેમના દાવો કરવાના અધિકાર સામે સ્પષ્ટ અને પ્રત્યક્ષ અવરોધ ઊભો કરે છે. આમ, કોર્ટને જણાય છે કે મુકદ્દમાબાજી તદ્દન હેરાન કરનારી છે અને કાયદાની પ્રક્રિયાનો સ્પષ્ટ દુરુપયોગ છે.

૧૫. આ તબક્કે, આ કોર્ટ નજીર અહમદ વિ. જે. કમલા અને અન્ય, એઆઈઆર ૨૦૨૦ સુપ્રીમ કોર્ટ ૪૩૨૧ માં રિપોર્ટ થયેલ, વધુ ખાસ કરીને તેના પેરા ૩૭ માં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય માણે છે, જે વધુ સારી સમજના હેતુ માટે નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યો છે:

“૩૭. આ કેસ માટે સુસંગત સીપીસી ની કલમ ૧૦૦ ને લગતા
સિદ્ધાંતોનો આ પ્રમાણે સારાંશ આપી શકાય :

(૧) દસ્તાવેજના વિવરણ અથવા વિષયવસ્તુ પરથી હકીકતનું
અનુમાન એ હકીકતનો પ્રશ્ન છે, પરંતુ દસ્તાવેજની શરતોની
કાનૂની અસર એ કાયદાનો પ્રશ્ન છે. કાયદાના કોઈપણ સિદ્ધાંતના
ઉપયોગનો સમાવેશ કરતી દસ્તાવેજની રચના પણ કાયદાનો પ્રશ્ન
છે. તેથી, જ્યારે દસ્તાવેજનો અર્થઘટન કરવામાં અથવા
દસ્તાવેજનો અર્થઘટન કરવામાં કાયદાના સિદ્ધાંતનો ખોટો
ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે કાયદાના પ્રશ્નને જન્મ આપે
છે.

(૨) હાઈકોર્ટે સંતોષ વ્યક્ત કરવો જોઈએ કે કેસમાં કાયદાનો
સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે, અને માત્ર કાયદાનો પ્રશ્ન
નહીં. કેસના નિર્ણય પર મહત્વની અસર ધરાવતો કાયદાનો પ્રશ્ન
(એટલે કે, એવો પ્રશ્ન, જેનો જવાબ દાવાના પક્ષકારોના
અધિકારોને અસર કરે છે) કાયદાનો સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન બનશે,
જો તે કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈઓ અથવા બંધનકર્તા
પૂર્વદ્રષ્ટાંતોમાંથી ઉદ્ભવતા સ્થાપિત કાનૂની સિદ્ધાંત દ્વારા આવરી

લેવામાં આવ્યો ન હોય, અને, વિવાદાસ્પદ કાનૂની મુદ્દાનો સમાવેશ થતો હોય.

(૩) વિપરીત પરિસ્થિતિમાં પણ કાયદાનો એક સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન ઉદ્ભવશે, જ્યાં કાયદાની સ્પષ્ટ જોગવાઈઓ અથવા બંધનકર્તા પૂર્વદ્રષ્ટાંતોના કારણે કાનૂની સ્થિતિ સ્પષ્ટ છે, પરંતુ નીચલી કોર્ટે આવા કાનૂની સિદ્ધાંતની અવગણના કરીને અથવા તેનાથી વિપરીત કાર્ય કરીને બાબતનો નિર્ણય કર્યો છે. બીજા પ્રકારના કેસોમાં, કાયદાનો સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન એટલા માટે ઉદ્ભવતો નથી કારણ કે કાયદો હજુ પણ વિવાદાસ્પદ છે, પરંતુ એટલા માટે કે મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન પર આપેલો નિર્ણય ૫ એઆઈઆર ૧૯૬૩ એસસી ૩૦૨ કાયદાની સ્થાપિત સ્થિતિનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

(૪) સામાન્ય નિયમ એ છે કે, હાઈકોર્ટ નીચલી કોર્ટોના સમાન તારણોમાં હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં. પરંતુ તે સંપૂર્ણ નિયમ નથી. કેટલાક સુવિખ્યાત અપવાદો છે જ્યાં (૧) નીચલી કોર્ટોએ મહત્વપૂર્ણ પુરાવાઓની અવગણના કરી છે અથવા કોઈ પુરાવા વગર કામ કર્યું છે; (૨) કોર્ટોએ કાયદાનો ખોટો ઉપયોગ કરીને સાબિત થયેલી હકીકતો પરથી ખોટા અનુમાનો દોર્યા છે; અથવા

(૩) કોર્ટોએ પુરાવાની જવાબદારી ખોટી રીતે મૂકી છે. કોઈ પુરાવા પર આધારિત ન હોય તેવો નિર્ણય, માત્ર એવા કેસોનો ઉલ્લેખ કરતો નથી જ્યાં પુરાવાનો સંપૂર્ણ અભાવ હોય, પરંતુ એવા કેસનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે, જ્યાં પુરાવા, સમગ્ર રીતે લેવામાં આવે તો, તારણને સમર્થન આપવા માટે વ્યાજબી રીતે સક્ષમ નથી. ”

૧૬. નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઉપર ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદામાં દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૧૦૦ હેઠળના હકુમત ક્ષેત્રના ઉપયોગ અંગેના સિદ્ધાંતો નક્કી કર્યા છે. અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઘડી કાઢવામાં આવેલા પ્રશ્નોની પ્રશંસા કરતા, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે પ્રશ્નો કાયદાના પ્રશ્નો પણ નથી, કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો હોવાની તો વાત જ દૂર રહી, જેમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય.

૧૭. ઉપર નોંધાયેલા ચર્ચા, અવલોકનો અને તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે સેકન્ડ અપીલમાં કાયદાનો કોઈ સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો ન હોવાથી, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય, તે રદ કરવા પાત્ર છે. વધુમાં, આ કોર્ટના માનવા મુજબ, વર્તમાન મુકદ્દમાબાજી એ કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હોવાથી, આ કોર્ટ અપીલકર્તા પર ખર્ચ લાદવાનું યોગ્ય માણે છે, જે રકમ રૂ.૨૫,૦૦૦/- નક્કી કરવામાં આવે છે.

૧૮. સેકન્ડ અપીલના નિકાલને ધ્યાનમાં રાખીને, સિવિલ એપિલકેશન નં.૧/૨૦૨૦ ટકી શકતી નથી, આથી, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(૨) સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૪/૨૦૨૦:

૧૯. વર્તમાન સેકન્ડ અપીલ રામચંદ્ર રણછોડભાઈ બારોટના વારસદારો એટલે કે યોગેશ રાજેશભાઈ બારોટ, રાજેશ રામચંદ્ર બારોટ, અલ્પાબેન રાજેશભાઈ બારોટ અને પૌલોમી હસમુખભાઈ બારોટ દ્વારા દાખલ કરાયેલા રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૭૪/૨૦૦૬ માંથી ઉદ્ભવે છે.

૧૯.૧. સદર દાવો અન્ય બાબતોની સાથે એવું રજૂ કરીને દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો કે પાવર ઓફ એટોર્ની રદ કરવામાં આવ્યો હોવાથી પાવર ઓફ એટોર્ની દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૬ માં જમીનના ટુકડાનું વેચાણ ગેરકાયદેસર હતું અને જ્યારે મૂળ ખરીદનાર તેમજ ત્યારબાદના ખરીદદારોને મિલકત સાથે બિલકુલ વ્યવહાર કરતા અટકાવવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૧૫ દાવામાં હાજર થયા હતા અને દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાના ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળ દાવો અરજી રદ કરવા માટે અરજી કરી હતી. વિ. સિવિલ કોર્ટ આંક ૩૨ માં તારીખ ૨૬/૦૮/૨૦૧૫ ના હુકમ દ્વારા પ્રશ્નવાળી દાવો અરજી રદ કરી હતી. વિ. સિવિલ કોર્ટને જે કારણ યોગ્ય લાગ્યું હતું તે સમયાંતર અંગેનું હતું

અને વિ. સિવિલ કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે ફરિયાદ ૧૯૯૬ ના વેચાણ દસ્તાવેજ અંગેની હતી અને જ્યારે વાદીઓએ દાવો કરવાનું કારણ ક્યારે ઉદ્ભવ્યું તે તારીખનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો. વાદીઓ હુકમ સામે અપીલમાં ગયા હતા અને જ્યારે તારીખ ૦૩/૦૭/૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, વિ. અપીલ કોર્ટે દાવો અરજી રદ કરતા વિ. સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો.

૧૯.૨. વિ. અપીલ કોર્ટે માલૂમ પડ્યું હતું કે વાદીઓ દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલો વિવાદ અવેજની ચુકવણી અંગેનો છે, દાવો અરજી સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોની નકલોની તપાસ દર્શાવે છે કે વાદીઓના પૂર્વજો તેમજ કેટલાક પ્રતિવાદીઓ સહિતના વેચનારાઓને અવેજની પૂરી રકમ મળી ગઈ છે. વિ. અપીલ કોર્ટે એ પણ માલૂમ પડ્યું હતું કે વાદીઓનો કેસ એવો હતો કે પ્રતિવાદીઓએ તેમના વચન મુજબ કામ કર્યું ન હતું તો લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૫૪ હેઠળ વિશિષ્ટ પાલન માટેનો આવો દાવો દાખલ કરવા માટેની સમયાંતર ૩ વર્ષની રહેશે જ્યારે વાદીઓએ દાવો અરજીમાં તેઓ ક્યારે પુખ્ત વયના થયા કે દાવો દાખલ કરવા માટેના દાવો કરવાના કારણ વગર ઉદ્ભવ્યો તે અંગે કોઈ રજૂઆત કરી નથી. આવા નિષ્કર્ષ પર, વિ. અપીલ કોર્ટે વિ. સિવિલ કોર્ટના હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો. અહીંના અપીલકર્તાઓ – મૂળ વાદીઓએ કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો તરીકે નીચેના પ્રશ્નો ઘડી કાઢ્યા છે:

એ) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ રેગ્યુલર દીવાની દાવો તેમજ રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ સમયાંતરથી બાધિત છે?

બી) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અહીંના અપીલકર્તા દવાની મિલકતના કબજામાં નથી?

સી) શું બંને નીચલી વિ. કોર્ટોએ આંક – ૩૨ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં અને દાવો સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ ની જોગવાઈઓ મુજબ સમયાંતરથી બાધિત છે તેમ ઠરાવીને દાવો અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે?

૨૦. વિ. વકીલ શ્રી હિરેન મોદીએ સબમિટ કર્યું છે કે પ્રતિવાદીઓએ ગેરમાર્ગે દોરીને કપટપૂર્ણ કૃત્ય કરીને પ્રતિવાદી નં.૧ ની તરફેણમાં બોગસ પાવર ઓફ એટોર્ની બનાવ્યો હતો. પ્રતિવાદીઓએ પાવર ઓફ એટોર્ની ની શરતોનો દુરુપયોગ કર્યો હતો; કે અપીલકર્તાઓના પૂર્વજોને નજીવી રકમ ચૂકવીને અપીલકર્તાઓની મિલકતો પડાવી લેવામાં આવી છે; કે સિવિલ કોર્ટ તેમજ અપીલ કોર્ટે દાવો સમયાંતરથી બાધિત છે તેમ ઠરાવવામાં ભૂલ કરી હતી.

તારણો:

૨૧. દાહીબેન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે પેરા ૧૪ અને ૧૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૪. તારીખ ૦૨/૦૭/૨૦૦૮ ના રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ [જે આંક ૩/૮ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે] ની તપાસ પર, એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે વાદીઓએ વાસ્તવમાં તારીખ ૦૭/૦૭/૨૦૦૮ થી ૦૨/૦૭/૨૦૦૮ ના સમયગાળા દરમિયાન, વેચાણ દસ્તાવેજના અમલ પહેલાં જારી કરવામાં આવેલા ચેકો દ્વારા, સામાવાળા નં.૧ પાસેથી સંપૂર્ણ વેચાણ અવેજની ચુકવણી સ્વીકારી હતી. વાદીઓ મુજબ, વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ ૦૨/૦૭/૨૦૦૮ ના રોજ સામાવાળા નં.૧ ની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યો હતો, જે સબ-રજિસ્ટ્રારની કચેરી સમક્ષ રજિસ્ટર્ડ થયો હતો, જેના માટે વાદીઓ વ્યક્તિગત રીતે ઉપસ્થિત રહ્યા હશે. રજિસ્ટર્ડ દસ્તાવેજ દ્વારા વ્યવહાર પૂર્ણ થયો હોવાથી, તે જાહેર ડોમેનમાં હતો, અને શરૂઆતથી જ વાદીઓની જાણમાં હતો.

૧૫. ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે દાવો અરજીમાં એવી કોઈ રજૂઆત નહોતી કે ચેકો તેમને મળ્યા ન હતા. એકવાર તેમને ચેકો મળી ગયા પછી, સામાન્ય સંજોગોમાં, તેઓએ ૬ મહિનાની અંદર ચેકો

વટાવવા માટે રજૂ કર્યા હોત. કોર્ટે ઠરાવ્યું કે જો વાદીઓ ૩૦ ચેકો વટાવી શક્યા ન હોત, તો વણચૂકવાયેલા વેચાણ અવેજની વસૂલાત માટે ફરિયાદ નોંધાવવી જોઈતી હતી, અથવા કાર્યવાહી શરૂ કરવી જોઈતી હતી. જો કે, વાદીઓએ ૫ વર્ષથી વધુ સમયગાળા માટે આ અંગે કોઈ ફરિયાદ કરી હોવાનું રેકૉર્ડ પર કંઈ નહોતું. વાદીઓ પરત ફરેલા ચેકો, તેમની પાસબુક, બેંક સ્ટેટમેન્ટ્સ અથવા દાવો અરજીમાં તેમની રજૂઆતોને સમર્થન આપતો અન્ય કોઈ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં પણ નિષ્ફળ ગયા. કલમ ૧૩૫ ડી હેઠળ મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં દવાની મિલકત ટ્રાન્સફર કરવાની નોટિસ વાદીઓને બજાવવામાં આવી હતી, જેની સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો. સામાવાળા નં. ૧ નું નામ મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જે મહેસૂલી અધિકારી દ્વારા પ્રમાણિત કરવામાં આવ્યું હતું."

૨૨. નામદાર સર્વોચ્ચ કોર્ટના અવલોકનો અને તારણોના આધારે, એ સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૫૪ મુજબ દાવો સમયાંતરથી બાધિત હતો. વાદીઓએ વર્ષ ૧૯૯૬ માં થયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ પર પ્રશ્ન ઉઠાવતા તારીખ ૨૨/૦૯/૨૦૦૬ ના રોજ દીવાની દાવો દાખલ કર્યો હતો. વાદીઓએ દાવો અરજીમાં દાવો દાખલ કરવા માટે દાવો કરવાનું કારણ ક્યારે ઉદ્ભવ્યું તે અંગે કંઈ પણ રજૂ કર્યું નથી અને દાવો સમયાંતરની મુદત બહાર

હોવાના કારણો અંગે કોઈ રજૂઆત નથી. તેને ધ્યાનમાં રાખીને અને અહીંના વાદીઓ – અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા કાયદાના પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા કાયદાના કોઈ સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યા નથી, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય.

૨૩. ગમે તે હોય, આ કોર્ટના માનવા મુજબ, એવું પણ જણાય છે કે દાવો તદ્દન હેરાન કરનારો છે, ખાસ કરીને, વાદી નં.૩ ના માતા-પિતા તેમજ વાદી નં.૧ અને ૨ ના પિતા સહિતના વાદીઓના પૂર્વજોને પ્રતિવાદી નં.૯,૧૦,૧૧ અને ૧૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નં.૩૪૯/૧૯૯૬ માં પ્રતિવાદીઓ તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા અને જ્યારે વાદી નં.૩ ના માતા-પિતા અને વાદી નં.૧ અને ૨ ના પિતાએ તેમના સમગ્ર પરિવારના સભ્યો સાથે ત્યાંના વાદીઓ સાથે મુદ્દાનો ઉકેલ લાવ્યો હતો અને જ્યારે વાદી નં.૧ અને ૨ ના પિતા અને પ્રતિવાદી નં.૩ ના માતા-પિતા સહિતના તમામ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એક એફિડેવિટ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું જેના દ્વારા તેઓએ જમીન વેચી દીધી હોવાની અને તેના માટે અવેજ મેળવ્યો હોવાની હકીકતને સમર્થન આપ્યું હતું, આપું એફિડેવિટ વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. વાદી નં.૩ ના માતા-પિતા અને વાદી નં.૧ અને ૨ ના પિતાએ સદર એફિડેવિટમાં એવું પણ જણાવ્યું હતું કે સદર એફિડેવિટ પરિવારના ૨૧ સભ્યોના તમામ પ્રતિવાદીઓ પર બંધનકર્તા રહેશે અને તેઓએ

વધુમાં ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેઓને પ્રશ્નવાળી જમીનનો પૂરો અવેજ મળી ગયો છે. એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે કે સદર દીવાની દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાની અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ એફિડેવિટ દાખલ કરવામાં આવ્યું હોવાની હકીકત દાવામાં અનુકૂળ રીતે દર્શાવવામાં આવી ન હતી, ખાસ કરીને જ્યારે દાવો અરજીમાં એવું કથન કરવામાં આવ્યું હતું કે દાવો કરવા માટેનું કારણ ત્યારે ઉદ્ભવ્યું જ્યારે વાદીઓ પુખ્ત વયના થયા અને પૂર્વજો (માતા-પિતા) પાસેથી માહિતી મેળવી કે પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૮ અને ૧૩ થી ૧૫ એ તેમની પૈતૃક મિલકત પડાવી લીધી છે.

૨૪. તેને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે દાવો તદ્દન હેરાન કરનારો હતો અને મહત્વની હકીકતો છુપાવવામાં આવી હતી અને તેથી, સેકન્ડ અપીલ ખર્ચ સાથે રદ કરવા પાત્ર છે, જે રકમ રૂ.૨૫,૦૦૦/- નક્કી કરવામાં આવે છે.

(૩) સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૫/૨૦૨૦:

૨૫. આ સેકન્ડ અપીલ મૂળ અંબાબેન વિધવા/ઓ. રામચંદ્ર રણછોડભાઈ બારોટ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નં.૫૪૬/૨૦૧૩ માંથી ઉદ્ભવે છે અને દીવાની દાવો પેટિંગ હતો તે દરમિયાન સદર અંબાબેનનું

અવસાન થયું હોવાથી, હસમુખભાઈ રામચંદ્ર બારોટ અને અરુણાબેન બારોટે અંબાબેનના કાનૂની વારસદારો તરીકે દીવાની દાવો ચાલુ રાખ્યો હતો.

૨૫.૧. સદર દીવાની દાવો રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ ૦૬/૦૯/૧૯૯૯ ને પડકારતા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાં સુધી તે મૂળ વાદીના હિસ્સાની જમીન સાથે વ્યવહાર કરે છે અને પ્રતિવાદીઓને સદર જમીન સાથે વ્યવહાર કરતા અટકાવવા માટે. સદર દાવો એવી રજૂઆત સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો કે તારીખ ૨૧/૦૪/૧૯૯૭ ના સ્ટેમ્પ પર તૈયાર કરાયેલ સર્વે નં.૪૭૯ ની જમીન અંગેનો વેચાણ કરાર બોગસ હતો. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે સર્વે નં.૪૮૭ ની જમીન અંગે, તે તારીખ ૧૨/૧૨/૧૯૯૧ ના પાવર ઓફ એટોર્નીના આધારે વેચવામાં આવી હતી અને જ્યારે વેચાણની તારીખે એટલે કે ૦૬/૦૯/૧૯૯૯ ના રોજ, મૂળ વાદીઓના પતિનું અવસાન થયું હતું અને વાદીઓએ મૂળ પાવર ઓફ એટોર્ની ધારકને કોઈ પાવર ઓફ એટોર્ની આપ્યો ન હોવાથી, તેથી તેઓ વાદીના હિસ્સાની જમીન વેચી શક્યા ન હોત. વધુમાં એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પાવર ઓફ એટોર્ની ધારકમાં એવું દર્શાવાયું હતું કે વાદીએ તારીખ ૦૨/૦૯/૧૯૯૯ ના રોજ પાવર ઓફ એટોર્ની ધારકને તેનો પાવર આપ્યો હતો અને વાદીના જણાવ્યા મુજબ, જ્યાં સુધી સર્વે નં.૪૮૨૬ ની જમીન પાવર ઓફ એટોર્ની ધારક દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે વેચવામાં આવી હતી ત્યાં સુધી તે બોગસ હતો. દાવામાં વધુમાં એવું દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે વાદીના પુત્રએ મૂળ વાદી સાથે વિ. સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ

રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૭૦૬/૨૦૦૩ જમીન અંગે માંગવામાં આવેલી એ જ દાદ માટે દાખલ કર્યો હતો જે વધારાની જાહેર કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે વાદીઓને સદર દીવાની દાવામાં યોગ્ય દાદ મળતી ન હોવાથી, નવો દીવાની દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદીઓ વિ. સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા હતા અને આંક ૧૮ ની અરજી દ્વારા દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળ દાવો અરજી રદ કરવા માટે અરજી રજૂ કરી હતી.

રપ.ર. વિ. ટ્રાયલ કોર્ટે એવા ગ્રાઉન્ડ પર દીવાની દાવો રદ કર્યો હતો કે વાદીઓ પ્રશ્નવાળો દાવો દાખલ કરવા માટે દાવો કરવાનું કોઈ ચોક્કસ કારણ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા અને દાવો અરજી સમયાંતરના ગ્રાઉન્ડ પર પણ રદ કરવામાં આવી હતી. વિ. સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા સદર હુકમને વાદીઓ દ્વારા વિ. અપીલ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે વિ. અપીલ કોર્ટે તારીખ ૨૬/૦૪/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા વિ. ટ્રાયલ કોર્ટના તારણોને બહાલ રાખ્યા હતા. વિ. અપીલ કોર્ટે અન્ય બાબતોની સાથે ઠરાવ્યું હતું કે દાવામાં દાવો કરવાનું કોઈ ચોક્કસ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી અને વિ. અપીલ કોર્ટે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણયને બહાલ રાખ્યો હતો. તેનાથી નારાજ થઈને અપીલકર્તાઓએ આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે અને સેકન્ડ અપીલની યાદીમાં કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો તરીકે નીચેના પ્રશ્નો ઘડી કાઢવામાં આવ્યા છે અને ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યા છે:

એ) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ રેગ્યુલર દીવાની દાવો તેમજ રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ સમયાંતરથી બાધિત છે?

બી) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અહીંના અપીલકર્તા દવાની મિલકતના કબ્જામાં નથી?

સી) શું બંને નીચલી વિ. કોર્ટોએ આંક – ૧૮ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં અને દાવો સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ ની જોગવાઈઓ મુજબ સમયાંતરથી બાધિત છે તેમ ઠરાવીને દાવો અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે?

૨૬. વિ. વકીલ શ્રી હિરેન મોદીએ નીચલી વિ. કોર્ટોના સમાન તારણોને પડકારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને જ્યારે વિ. વકીલ નીચલી વિ. કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભૂલ દર્શાવી શક્યા ન હતા, ખાસ કરીને, દાવો અરજીમાં દાવો કરવાનું કોઈ કારણ ન હોવાના પાસા પર અને દાવો અરજી સમયાંતરના કાયદાથી બાધિત હોવાના પાસા પર.

૨૭. વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ વિ. અપીલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયની તપાસ કર્યા પછી, દાવો કરવાના કારણની ગેરહાજરી અને દાવો સમયાંતરના

કાયદાથી બાધિત હોવાના પાસા અંગે ઉપર સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૩ અને ૧૦૪/૨૦૨૦ માં આ કોર્ટના તારણો પર આધાર રાખીને, આ કોર્ટના માનેલા અભિપ્રાય મુજબ, વર્તમાન સેકન્ડ અપીલમાં કાયદાના કોઈ સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થતા નથી જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય. આ તબક્કે, એ પણ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે દાવો અરજીમાં, મૂળ વાદીઓએ અન્ય બાબતોની સાથે મૂળ વેચનારાઓના સમગ્ર પરિવારના સભ્યો તેમજ રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૩૪૯/૧૯૯૬ માં પ્રતિવાદીઓ વચ્ચે થયેલા સમાધાન વિશે ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને જ્યારે વાદીઓએ વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા તારીખ ૨૪/૦૪/૧૯૯૭ ના ઉપાડ અને સમાધાનના એક્ઝિડેવિટમાંથી પીછેહઠ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

૨૮. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે કે ૧૯૯૭ થી એટલે કે તારીખ ૨૪/૦૪/૧૯૯૭ થી જે તારીખે, વાદીઓએ એક્ઝિડેવિટ દ્વારા સમર્થન આપ્યું હતું કે સમગ્ર પરિવારે ૧૫૭૨૮ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીનનો આખો ટુકડો વેચી દીધો છે જેમાં ૪૨૮૮ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીનનો સમાવેશ થાય છે જેના માટે પ્રશ્નવાળો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને એક્ઝિડેવિટને પડકારવા માટે કોઈ પગલાં લીધાં હોય તેવું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી. વધુમાં, એક્ઝિડેવિટમાં, મૂળ વાદીએ વ્યવહારમાં પ્રવેશ કર્યો હોવાનું અને તેના હિસ્સા માટે અવેજ મળ્યો હોવાનું સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે, તેથી, આ કોર્ટના માનેલા અભિપ્રાય મુજબ, દાવો પોતે જ હેરાન કરનારો છે અને કોર્ટની

પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે. આવા સંજોગોમાં, આ કોર્ટ સેકન્ડ અપીલ રદ કરે છે અને વધુમાં આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે વર્તમાન મુકદ્દમાબાજી એ કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે, તેથી, અપીલકર્તાઓ પર રૂ.૨૫,૦૦૦/- ની રકમનો ખર્ચ લાદવામાં આવે છે.

(૪) સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૬/૨૦૨૦:

૨૯. આ સેકન્ડ અપીલ હસમુખભાઈ રામચંદ્ર અને કાર્યવાહી દરમિયાન અવસાન પામેલા અંબાબેન રામચંદ્ર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૨૮૧/૨૦૧૦ માંથી ઉદ્ભવે છે. દાવામાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલો મુદ્દો ૪૨૮૮ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતી વધારાની જમીન અંગેનો હતો અને જ્યાં વાદીને પ્રશ્નવાળી જમીનના હકદાર માલિક તરીકે જાહેર કરવા માટે અને જમીનનો કબ્જો વાદી પાસે છે અને પ્રતિવાદીઓને પ્રશ્નવાળી જમીનમાં વાદીના હિસ્સા સાથે વ્યવહાર કરતા અટકાવવા માટે જાહેર કરવાની દાદ હતી.

૨૯.૧. પ્રતિવાદીઓ વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા હતા અને આંક ૮ ની અરજી દ્વારા દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતાના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ હેઠળ દાવો અરજી રદ કરવા માટે વિનંતી કરી હતી. વિ. ટ્રાયલ કોર્ટે તારીખ ૨૬/૦૩/૨૦૧૪ ના હુકમ દ્વારા સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ (ડી) હેઠળ દાવો અરજી રદ કરી હતી, ખાસ કરીને, લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૫૬ હેઠળ સમયાંતરથી બાધિત

હોવાના ગ્રાઉન્ડ પર. સદર હુકમને વિ. અપીલ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે વિ. અપીલ કોર્ટે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો, ખાસ કરીને, એવું ઠરાવતા કે દાવાને સમયાંતરની અંદર લાવવા માટે ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૩૪૯/૧૯૯૬ માં વ્યવહારો સ્વીકારતા અને અવેજ મળ્યો હોવાનું સ્વીકારતા એક્ઝિક્યુટિવ દાખલ કરવા વિશે ઉલ્લેખ કર્યો નથી. વિ. અપીલ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે આવી પરિસ્થિતિ છતાં, વાદીઓએ સદર હકીકત જાહેર ન કરીને ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા દાવાને સમયાંતરની મુદતમાં લાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને તેથી, વિ. અપીલ કોર્ટે વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો. સદર હુકમથી નારાજ થઈને, અપીલકર્તાએ કાયદાના સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો તરીકે નીચેના પ્રશ્નો ઘડીને આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે:

એ) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ રેગ્યુલર દીવાની દાવો તેમજ રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ સમયાંતરથી બાધિત છે?

બી) શું વિ. અપીલ કોર્ટ એવું ઠરાવવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે અહીંના અપીલકર્તા દવાની મિલકતના કબ્જામાં નથી?

સી) શું બંને નીચલી વિ. કોર્ટોએ આંક – ૮ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં અને દાવો સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, રૂલ ૧૧ ની જોગવાઈઓ મુજબ સમયાંતરથી બાધિત છે તેમ ઠરાવીને દાવો અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે?

૩૦. વિ. વકીલ શ્રી હિરેન મોદીએ વિ. ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ વિ. અપીલ કોર્ટના હુકમને પડકારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, ખાસ કરીને મૂળ વાદી નં.૨ નો પાવર ઓફ એટોર્ની બોગસ હતો તેવી રજૂઆત પર આધાર રાખીને, આમ વિ. વકીલ નીચલી વિ. કોર્ટના તારણોને પડકારી શક્યા નથી, ખાસ કરીને, સમયાંતરના કાયદાની લાગુ પડવા અંગે અને જ્યારે વિ. વકીલ આ કોર્ટ સમક્ષ એ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે દાવો અરજી લિમિટેશન એક્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી સમય મર્યાદામાં કેવી રીતે આવશે.

૩૧. તેને ધ્યાનમાં રાખીને, દાવો અરજીમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા મુદ્દાઓ આરસીએસ નં.૭૭૪/૨૦૦૬ માં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા મુદ્દાઓને સમાન હોવાથી, આ કોર્ટ સેકન્ડ અપીલ નં.૧૦૪/૨૦૨૦ માં દર્શાવ્યા મુજબના તારણો પર આધાર રાખવાનું યોગ્ય માણે છે, જે ખાસ કરીને દાહીબેન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખીને આરસીએસ નં.૭૭૪/૨૦૦૬ માંથી ઉદ્ભવે છે. આ પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટના માનેલા અભિપ્રાય મુજબ, અપીલકર્તાઓ દ્વારા કાયદાના

કોઈ સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્નો ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યા નથી, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર હોય.

૩૨. આ તબક્કે, એ ઉદ્દેખ કરવો પ્રસ્તુત રહેશે કે મૂળ વાદીઓ બંને રેગ્યુલર દીવાની દાવો નં.૩૪૯/૧૯૯૬ માં પ્રતિવાદીઓ હતા અને જ્યારે બંને વાદીઓએ વિ. દીવાની દાવામાં વેચાણની હકીકતને સમર્થન આપતા અને અવેજ મળ્યાના કૃત્યને સમર્થન આપતા એફિડેવિટ રજૂ કર્યા હતા. એવું પણ જણાય છે કે વર્ષ ૧૯૯૭ થી દાવો દાખલ કરવાની તારીખ સુધી એટલે કે તારીખ ૦૯/૦૩/૨૦૧૦ ના રોજ, મૂળ વાદીઓએ વિ. અપીલ કોર્ટે નોંધ્યા મુજબ એફિડેવિટ સામે સવાલ ઉઠાવ્યો ન હતો અને વાદીની પૂરી જાણમાં હોય તેવી વેચાણની હકીકત કે સમાધાન પુરસીસના સ્વરૂપમાં એફિડેવિટ રજૂ કરવાની હકીકત વાદીઓ દ્વારા દાવો અરજીમાં જાહેર કરવામાં આવી ન હતી.

૩૩. તેને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો માનેલો અભિપ્રાય છે કે દાવાથી શરૂ કરીને વર્તમાન સેકન્ડ અપીલ સુધીની મુકદ્દમાબાજી કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સિવાય કંઈ નથી અને તેથી, અપીલકર્તા પર યોગ્ય ખર્ચ લાદવો જરૂરી છે. આથી, અપીલકર્તાઓ પર રૂ.૨૫,૦૦૦/- નો ખર્ચ નક્કી કરીને સેકન્ડ અપીલ ડિસમિસ કરવામાં આવે છે.

૩૪. મુખ્ય સેકન્ડ અપીલોમાં પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને ધ્યાનમાં રાખીને, સંબંધિત સેકન્ડ અપીલોમાંની તમામ સિવિલ એપિલકેશનો ટકી શકશે નહીં, અને તેથી, તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

એસડી/-

(નિખિલ એસ. કેરિયેલ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

વાયએનવ્યાસ/વી.વી.પી. પોડુવલ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.